

STUDIEHÆFTE

EVANGELIET PÅ HVERDAGS- DANSK

MORTEN FRIIS

TRÆET OG DE FIRE EVANGELIESPØRGSMÅL – fra rod til frugt!

Verdens historie:

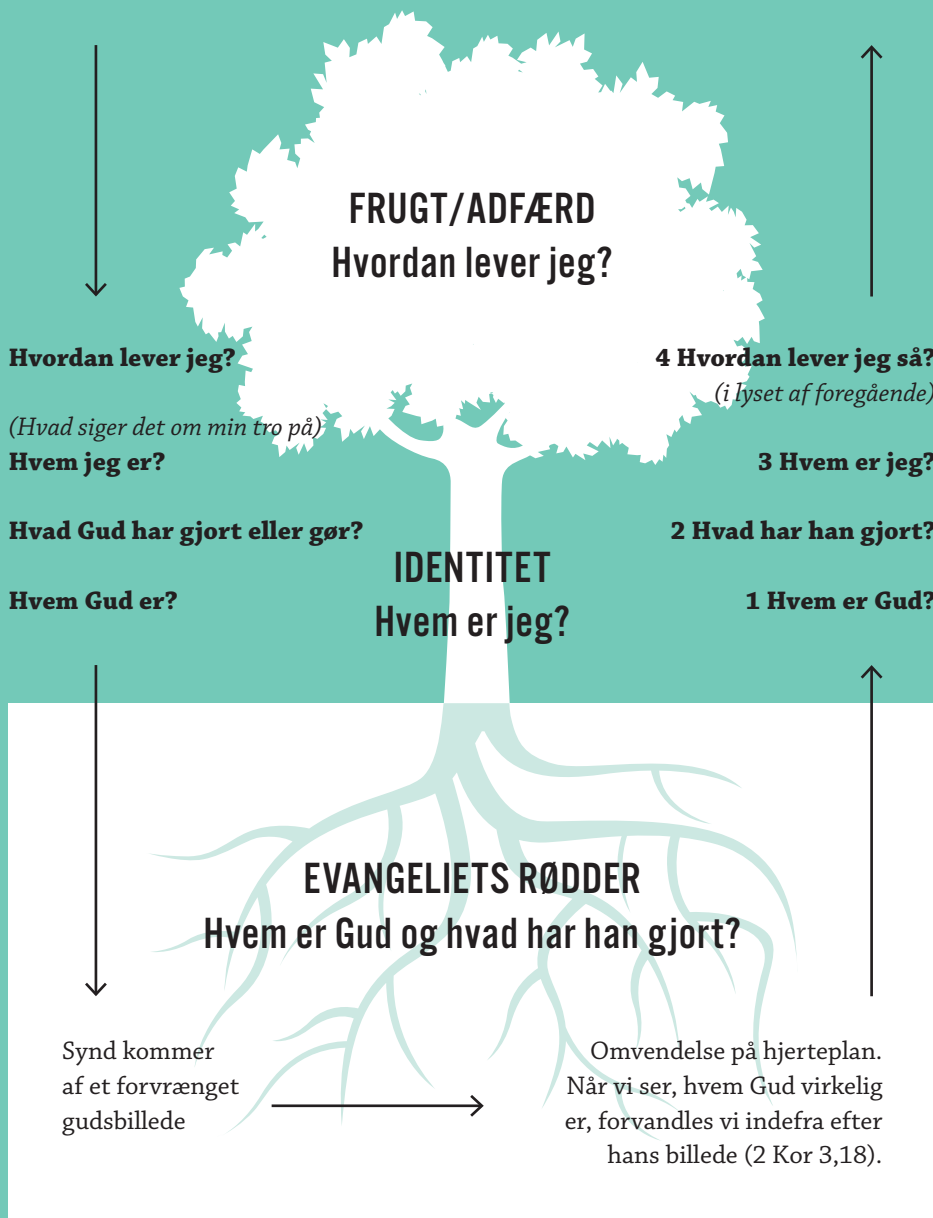
Du er, hvad du gør.

Aktivitet definerer identitet

Guds historie:

Du gør, hvad du er.

Aktivitet udspringer af identitet

MORTEN FRIIS

Evangeliet på hverdagsdansk

Introduktion

Ich heiÙe Morten und Ich wohne in Frederikssund ...

Jeg har af og til startet en tale med at præsentrere mig på tysk. Det går ikke så godt. Efter de mest enkle og indledende sætninger går jeg i stå. Jeg mangler simpelthen sprog. Tysk er ikke mit modersmål. Jeg kan dog godt læse og forstå tysk (sådan en del), men at gøre mig forståelig og indgå i en meningsfuld dialog – det er rigtig svært.

Mange kristne kan have det på samme måde med evangeliet og troen. Vi kender evangeliet. Vi forstår det. Men det er så svært at sætte ord og krop på det over for andre mennesker – ja endda over for sig selv. Men behøver det at være sådan? Som kristne er evangeliet så at sige blevet vores nye modersmål! Det sprog, hvormed vi forstår og kommunikerer med verden.

Det Nye Testamente siger helt radikalt, at i troen på Jesus er vi blevet *nye skabninger* (2 Kor 5,17). Evangeliet er så godt og stort, at det forandrer alting. Evangeliet bliver den linse, hvorigennem vi ser og betragter verden. De ører, vi lytter med. Og de ord, vi bruger som Jesu disciple. Evangeliet bliver hverdagsdansk.

Hvad hvis din kollega, nabo eller ven kom ind ad døren lige nu og sagde *”For resten, det der ’kirke-noget’ og at du tror på Jesus. Det forstår jeg simpelthen ikke. Kan du ikke lige hurtigt forklare mig det?”*

BUM... Hvad ville du sige? Mangler du ord? Før du bliver tør i halsen, er det vigtigt at pointere: Målet med dette hæfte er ikke, at du begynder at tale mere med dine ikke-troende venner om Jesus, selvom vi håber, det kan være en afledt frugt.

Målet med dette hæfte er heller ikke, at du får nogle rammer og værktøjer, så du bedre kan præsentrere evangeliet, selvom vi håber, det kan være en afledt frugt.

Målet med dette hæfte er, at du får *mere smag for og kærlighed til Gud*, så at *Jesus og Helligånden* kommer til at fylde og betyde mere i dit helt almindelige

hverdagsliv.

Fordi målet er at elske Gud mere, vil du undervejs i hæftet blive *udfordret* til at øve dig i at gøre nogle ting. Det er ikke det samme som aktivisme, lovgivninger eller en modsætning til nåde. Det handler om at invitere Gud med ind i din hverdag – eller *måske rettere*: forstå, at du er inviteret med ind i Guds historie og handle på det.

I praksis vil det sige en bevægelse *væk fra* at fokusere på, hvad jeg kan eller ikke kan og *hen til* et fokus på og en hvile i Guds kærlighed, Jesu værk og Helligåndens udrustning. Det handler om evangeliet og vores hjerte. Det handler om rækkefølgen. Gør jeg noget *for* at blive noget? Eller gør jeg noget, fordi jeg allerede er noget. Lyder det kryptisk?

Måske kan du huske kyssefange fra skolen? Der hvor man fik et kys, hvis man blev fanget. Jeg kan! Og hvis man nu havde lyst til at blive fanget, ja, så kunne man sænke farten og lade sig fange. Paulus skriver i 2 Kor 10,3ff om, hvordan han lever som kristen, og siger bl.a. ”vi gør enhver tanke til en lydig fange hos Kristus”. Dette er på en og samme tid en handling og situation, hvor *jeg er helt passiv og afhængig* af ham, der vil fange mig, og samtidig *gør jeg* min tanke til en fange (jeg lader mig fange). Dette er både en virkelighed og et spændingsfelt, som vi vil befinde os i, når vi går gennem hæftets oplæg.

Hæftet er for dig, *som gerne vil lade dig fange af Kristus!* Derfor vil vi forsøge at se, forstå, mærke, øve, være og leve i *historien*. Altså, den store fortælling om evangeliet, hvor jeg finder min sande plads. Hvor jeg finder mål, mening og håb. Hvor jeg må smage og se, at Herren er god!

Vigtigheden af at vælge en leder

Dette afsnit er skrevet til alle, men især til dig, som leder jeres studiegruppe. Måske har I allerede en klart defineret leder i gruppen, ellers vil vi stærkt opfordre jer til at tale om det og vælge én. Der kan også være flere ledere, som skiftes eller har forskellige roller. De fleste kan sagtens være gruppeledere, det handler allermest om at forstå sin rolle og sit ansvar. En gruppeleder er på ingen måde magisk, men alligevel vigtig.

Gruppelederen er vigtig, fordi vedkommende bliver givet et ansvar, som hjælper til to overordnede ting:

1. At alle bliver hørt og kommer til orde – eller får mulighed for det.
2. At I ikke havner i uvæsentlige diskussioner, men når igennem hele oplægget.

Desuden skal han/hun stille opmuntrende og opfølgende spørgsmål til især de praktiske øvelser.

I nogle grupper kan det godt være udfordrende at være gruppeleder alene, hvis man er uøvet, og der fx er mange, som gerne snakker meget. Derfor er det

en hjælp at vende dette første gang, så alle er med. Eller måske være to ledere: Én der har styr på tiden og lader folk komme til orde. Én som stiller de opfølgende spørgsmål. Her er nogle ting, du kan overveje som leder:

- Læse oplægget på forhånd, så du kender længden.
- Selv være åben og dele dine refleksioner om det, som opmuntrer, udfordrer eller er svært.
- Have frimodighed til at spørge en, som er stille – og sætte andre 'på pause'.
- Sende en gruppe-sms (eller lignende) mellem samlinger. Fx a la:
 - Jeg har set videoen og synes ... Hvad tænker I?
 - Jeg er ikke kommet i gang med min morgenbøn, men starter i dag. Hvad med jer?

Man behøver det naturligvis ikke. Det er frivilligt. Men som leder kan du med dine opmuntringer, remindere og spørgsmål være med til – ligesom i fangelejen – at sænke farten, så vi placerer os der, hvor Guds ånd kan gøre sin virkning.

Du må godt have ambitioner på din gruppes vegne. For lad os være helt ærlige: Vi mødes, læser, taler og deler, *fordi* vi gerne vil *leve* som *Jesu disciple 24-7*.

Guide til oplæg og samlinger – se appendix A

Gennem hæftet vil der blive henvist til forskellige inspirationsvideoer. De kan alle findes på dette link:

discipel24-7.dk/evangeliet-paa-hverdagsdansk

Indhold

8 OPLÆG 1 > ETAGEADSKILLELSEN

Hovedfokus: Evangeliet: hvad det er – og at det kan være svært at for-
ene med hverdagen.

- Individuel refleksion mellem samling 1 og 2: Morgenmonstret
- Øvelse/video: Daglig morgenbøn

16 OPLÆG 2 > EVANGELIET – DEN SANDE OG BEDRE HISTORIE

Hovedfokus: hvem er Gud og hvem er jeg?

- Individuel refleksion mellem samling 2 og 3: Relationsrejsen
- Øvelse/video: Relationsrejsen + Video ”Den sande og bedre historie”

24 OPLÆG 3 > OPRØR OG OMVENDELSE – AT MISTE SMAGSSANSEN

Hovedfokus: Hvad der er gået grundlæggende galt og vores hjertes
tendens til at komme ud af kurs.

- Individuel refleksion mellem samling 3 og 4: Kødet og Ånden
- Øvelse/video: Frugt til rod + Video ”Kødet og Ånden”

34 OPLÆG 4 > OPFYLDELSEN AF ALLE HÅB

Hovedfokus: Hvad Gud har gjort gennem Jesus, og hvad det betyder
for, hvem jeg er.

- Individuel refleksion mellem samling 4 og 5: At se Herligheden
- Øvelse/video: Små skridt + Video ”Min vigtigste vane”

44 OPLÆG > 5 KIRKEN – EN FAMILIE PÅ VEJ

Hovedfokus: Det kristne fællesskab – med fokus på, hvem vi er som
kirke i kraft af Jesus: en familie

- Individuel refleksion mellem samling 5 og 6: Smagen af mere
- Øvelse/video: 4 løgne og sandheder + Videoserie: sandheder om
Gud (4G)

- 54 OPLÆG 6 › VI ER PÅ VINDERHOLDET – OG VI ER SNART HJEMME**
Hovedfokus: Vi er på vej til den nye jord, men vores liv her på jorden har et formål
- Individuel refleksion mellem samling 6 og 7: Hvorfor vågnede jeg i morges?
 - Øvelse/video: Et godt spørgsmål + Video ”Hvorfor vågnede jeg i morges?”
- 62 OPLÆG 7 › ALLE HAR EN HISTORIE**
Hovedfokus: Vi er sendt med en bedre historie, et bedre håb end det vores medmennesker lever med.
- Individuel refleksion mellem samling 7 og 8: De samme spørgsmål!
 - Øvelse: Relationscirkel + samtale-eksempel
- 70 OPLÆG 8 › SENDT TIL VERDEN – UDRUSTET AF GUD**
Hovedfokus: Opsamling og vejen frem.
- 75 APPENDIX A › GUIDE TIL OPLÆG OG SAMLINGER**
- 76 APPENDIX B › TRÆET – KONKRETE EKSEMPLER**
- 79 APPENDIX C › DE SEKS AKTER SOM FÆLLES HISTORIE**
- 83 APPENDIX D › EKSEMPEL PÅ SAMTALE MED KRISTENT VIDNESBYRD**

Oplæg 1 >

Etageadskillelsen

Hovedfokus:

Evangeliet: hvad det er – og at det kan være svært at forene med hverdagen.

Opstart:

Hvis I ikke har fået valgt en leder, så gør det nu. Hvis I allerede har en leder, så tal om jeres forventninger til forløbet og hinanden. Genlæs evt. introafsnitene herover.

Oplæg:

Begynd med bøn.

Bibelfleksion

Esajas 43,1-7. Læs disse vers fra profeten Esajas i Det Gamle Testamente, som Gud taler til sit folk Israel, og dermed også til os, der som kristne er blevet en del af Guds folk gennem Jesus. Læses to gange og herefter nogle minutters individuel stilhed/refleksion.

Runde: Hvad ramte dig? Hvis nogle har noget at dele, så brug fem minutter, før I går videre.

Etageadskillelsen

Måske har du et loft? Sådan et sted, hvor man kan opbevare julepynten, gamle ski og tennisketsjere. Måske din gamle skoletaske eller den antikke skænk. For værdifuldt til at smide ud, men det fylder ikke så meget til hverdag. Julepynten kommer ned en gang om året, ligesom de gule påskekyllinger, men ellers er det gemt lidt væk. Og det er besværligt at komme derop. Ingen trappe. Man skal først finde en stige.

Sådan kan det også være med troen og livet. Der er en øvre og nedre etage. Eller en øvre og nedre *historie*. Guds historie og min historie. Og vi kan opleve, at der mangler en forbindelse mellem de to historier. Stigen mellem dagligstue og loft er væk.

Øvre historie – Guds historie

Nedre historie – min historie

Vi har måske en (øvre) tro på en suveræn Gud og skaber, men i vores dagligdag (nedre historie) oplever vi, at vi er overladt til os selv og kæmper med at kontrollere vores hverdag, job, børn, lektier og relationer.

Vi tror måske på en ophøjet Gud (øvre historie), men i vores dagligdag (nedre historie) frygter og ophøjer vi i stedet venner og sociale medier og den anerkendelse, det kan give.

Vi tror måske på en god Gud (øvre historie), men i vores dagligdag (nedre historie) oplever vi, at finde den egentlige glæde ved god kaffe, en god krop, Netflix, weekend og gode gudstjenester.

Vi tror måske på en nådig Gud (øvre historie), men i vores dagligdag (nedre historie) forsøger vi konstant at bevise vores værd med det, vi gør over for os selv og dem, vi færdes blandt.

Kender du det? At der kan være stor afstand mellem det, vi siger, at vi tror, og så det, vi gør. I praksis kan mange af os leve, som om Gud har trukket sig tilbage fra denne verden eller aldrig er her. Og afstanden mellem loft og dagligstue, mellem den øvre og nedre historie, kan synes uoverkommelig. Hvordan skal evangeliet nogensinde blive mit modersmål, blive hverdagsdansk og nærværende? Stigen er væk.

Et evangelie-billede

I den franske film *La Delicatessen* følger man en yngre enke. Hun er smuk både i det ydre og indre. Hun er vellidt, har succes på arbejde, og mændene vil gerne have fat i hende. Men ingen kan – hun virker uopnåelig.

En dag træder en klodset svensker ind på hendes kontor. Hans fremtræden er tøvende, klodset og fjumret. Hans udseende, tøj og en lejlighed fyldt med dåsefisk skriger ”ungkarl”. Men hun begynder at kysse ham, og så er filmen ligesom i gang. Og de bliver et par... eller gør de? Det handler filmen om. Men alle vennerne, og alle de, som ser filmen, tænker: Det går jo ikke! Og det tænker han også selv.

En aften de har været i teatret, går de sammen midt i smukke, romantiske Paris, og midt på en bro stopper han op og siger: *”Det går jo ikke det her. Det er som USA, der går tur med Liechtenstein!”* (Liechtenstein er et meget lille land). Og det er præcis den følelse, seeren har. Og så løber han væk.

Det er et godt billede på Kristus og mig! Jesus, der går tur med mig – gennem livet. Jesus, som har taget min hånd, fjernet min skyld og skam, løftet mit hoved, så jeg kan se op. Han er min ven, min bror, min frelser, og han går med hele vejen. Selvom jeg ikke fortjener det.

Billedet halter naturligtvis. Her er der ikke bare tale om to forskellige nationaliteter, men to forskellige verdener! Kristus, som skabte med sit ord. Som havde alt. Men gav afkald på det. Ydmygede sig og blev lydlig indtil døden. Han vil være ét med mig. Og jeg er ikke bare en kejtet svensker – eller dansker. Uden

Jesus er jeg intet. Uligevægten er astronomisk – men fuldkommen udlignet.

Er det noget særligt? JA. Det er ikke bare USA og Liechtenstein. Det er Jesus og mig. Og vi går sammen på den bro. Ikke i Paris. Ikke for dommen, men fra døden til livet. Og gennem livet.

Og jeg har ingen grund til at løbe væk, som den klodsede svensker! Husk ordene fra Esajas 43,1: "Jeg kalder dig ved navn, du er min."

Evangeliet betyder, at Guds kærlighed og herlighed er kommet mig nær. Det var gode nyheder for 2.000 år siden – og det er det samme i dag. Gud kalder mig ved navn. Jeg er hans. Og det er garanteret af hans blod, ikke mine handlinger.

I de næste syv oplæg vil vi forsøge at bygge en stige mellem dén vidunderlige virkelighed, som evangeliet er, og det liv, du og jeg lever til hverdag. Vi skal udforske en række redskaber, der kan hjælpe os til at gøre sandheden om, hvad Jesus har gjort, konkret og nærværende, så vi får frimodighed til at leve i lydig-
hed, mission og dyb afhængighed af ham lige midt i hverdagen.

Før vi dykker ned i, hvordan vi kan forsøge at bygge bro mellem virkeligheden om Gud og Jesus og vores hverdagsliv, så lad os stille skarpt på, hvad evangeliet er i sin essens.

Hvad ville du sige, hvis du helt kort skulle sætte ord på, hvad evangeliet er? Ta' en hurtig runde.

Hvilke sætninger bruger I? Det er ikke en konkurrence om at være mest korrekt, så forsøg bare at være ærlige omkring de ord I umiddelbart bruger – og som måske kan nuanceres.

(Forsøg at holde det under 5 minutter. Det er bare jeres umiddelbare tanker)

Selve ordet evangelium kommer fra græsk og betyder godt budskab. Derfor må indholdet være noget andet end blot en pligt eller opgave, et perspektiv eller råd (hvis det skal være godt!)

Der findes ikke én "rigtig" måde at opsummere evangeliet på, men ét bud kan være: *At Gud selv kom til os i vores skrøbelighed for at gøre, hvad vi ikke formår i os selv, nemlig: at frelse og forløse os – fra synd, død og fortabelse – i og gennem Jesu Kristi liv, død og opstandelse.* I en af de allertidligste kilder, vi har, siger Paulus noget helt centralt (1 Kor 15,3-5):

Jeg overleverede jer nemlig først og fremmest, hvad jeg også selv har modtaget: at Kristus døde for vore synder efter Skrifterne, at han blev begravet, at han opstod på den tredje dag efter Skrifterne.

Nogle kan lide at beskrive evangeliet som: Gud er blevet min far. Eller: Jeg får lov at vandre med Kristus. Eller: Evangeliet er håb og fred for mit liv. Eller: Jeg

har fået alt for intet. Eller: Evangeliet forandrer alt. Osv. Vi skal give os selv og hinanden lov til at bruge forskellige ord og vægtlægninger for evangeliet, men samtidig ærligt overveje, hvad det betyder, hvis vi beskriver evangeliet *uden* Jesu liv, død og opstandelse eller *uden* frelse og forløsning. I så fald har vi ikke en bibelsk beskrivelse eller forståelse af evangeliet!

Paulus refererer til den mundtlige tradition, han overleverede til menigheden i Korinth, og som han selv havde modtaget tidligere, og som bibelforskere mener, kan spores helt tilbage til få år efter opstandelsen. Det er altså det indhold, det evangelium, som satte de første kristne i brand!

1. *Hvor i jeres liv kan I særligt genkende afstanden mellem den øvre og nedre historie?*

Og hvorfor er det så svært at få det til at hænge sammen? Vær konkrete.

2. *Hvordan kan Jesus/evangeliet gøre afstanden mindre i det, du kæmper med – og hvad er din rolle?*

Praktiske skridt

Her kommer et konkret forslag til den kommende tid, mens I læser hæftet. Det handler om at gøre afstanden mellem de to historier mindre. En øvelse til at leve og hvile i, at der ikke *er* en etageadskillelse længere. Det er alene Gud søn, som kan få historien til at smelte sammen og blive til én. Og det er alene Gud Ånd, der kan gøre evangeliet til mit modersmål og hverdagsdansk. Men jeg kan vælge at begynde dagen på en måde, hvor jeg giver Gud faders stemme lov til at ramme min dag ind!

Daglig bøn på knæ

Tak Gud som det allerførste, når du står op om morgenen (*før* radio, nyheder, mobil og madpakker!) Bare 1 minut. Men et minut, du helliger til at tune ind på den virkelige historie og høre *Guds* stemme sige, hvem du er i lyset af Gud fader. Lad dig fylde af Ånden, og lad Jesus slå tonen an for din dag.

Hvis vi tænker på morgenbønnen, som det at lade Jesus slå tonen an, bliver Jesus nemmere melodistemmen, der styrer resten af stemmerne i mit liv. For ide og inspiration til morgenbøn se mere på www.discipel24-7.dk/hverdagsboen (linket findes også i den individuelle refleksion)

Morgenmonstret

De individuelle refleksioner er lavet for at komme mere i dybden med stoffet. Nogle gange bliver der præsenteret noget nyt i refleksionen, andre gange er det mere en gentagelse eller nuancering af oplægget. Uanset hvad, er målet at give de bedste betingelser for eftertanke, læring og Guds Ånds arbejde med os.

Det er morgen, og min søn kommer styrtende ud i køkkenet. Og så puster han. Lidt skræmt, men han er ok. Jeg ved godt, hvad det er. Han skulle igennem gangen. Og han er bange for monstre i gangen. Eller inde fra det mørke værelse. Når vi snakker fornuftigt sammen om det, ved han godt, at der ikke virkelig er monstre i gangen, men han er alligevel lidt bange, og han bliver påvirket af dem. Det er, som om der er en *alternativ virkelighed*, hvor monstrene påvirker ham. Mon dette billede kan overføres til voksne?

Har du nogle monstre?

Hvis det første, jeg gør om morgenen, er at tjekke min arbejds-mail, vågner jeg til effektivitets-monstret. En alternativ virkelighed, hvor min værdi og identitet ligger i, hvad jeg kan få udrettet i dag. Hvis jeg begynder med snuden i mobilen på de sociale medier, vågner jeg op til sammenlignings- og misundelsesmonstret. En alternativ virkelighed, som handler om billedet af andres liv, og hvorvidt jeg kan måle mig med dem.

Hvis jeg som det første tænder radioen (eller tv) for nyheder, overskrifter og ulykker, vågner jeg til frygt-monstret. En alternativ virkelighed, hvor verden falder fra hinanden, og ingen rigtig forstår at tage ansvar.

Måske når jeg ingen af de ovenstående, fordi jeg enten løber ud ad døren eller ligger paralyseret og gennemgår en uoverstigelig to-do liste, fordi jeg kvæles af travlheds- og effektivitetsmonstret. En alternativ virkelighed om, at der altid er for meget at gøre og aldrig er tid nok.

Måske! Det er sat på spidsen. At du gør en af ovenstående ting, betyder jo ikke, at du lever i lænker under dette monster. Men måske er det værd at stoppe op og spørge: Hvad vågner du til? Hvilken "prædiken" sætter du på om morgenen – på vej ud i dagen og livet.

Er det en "prædiken" om din performance og om, hvordan du skal kunne kontrollere dagen, opnå resultater og herigennem kæmpe for at blive bekræftet i din værdi og ære?

Eller en "prædiken" om at jeg må være Guds barn, værdifuld og højt elsket, som må leve under sin skabers styring, vilje og vej – og i Guds kraft kan ville, virke og kæmpe for at elske og gøre godt?

